

De wereld door de ogen van een klein meisje

Utrechts Nieuwsblad, 13-01-1984

Ed van Eeden

Een debuut van een schrijver of schrijfster vertoont, al mag het als geheel misschien geslaagd zijn, vaak kinderziekten. De auteur heeft nog niet de juiste vorm gevonden of heeft moeite met die vorm. Toch zijn er, soms, ook debuten die zich laten lezen als het werk van een ervaren vakman. Nicolette Smabers "De Franse Tuin" is zo'n debuut. Alsof ze al jaren publiceert hanteert Smabers een onberispelijke, uitgebalanceerde stijl. Daarnaast bewijst ze over een niet gering verhalend talent te beschikken. Nicolette Smabers (gb. 1948) vertelt het verhaal van de jeugd van een klein meisje. Het speelt vanaf de vroege jaren vijftig en de plaats van handeling is Den Haag. Hiermee is al een groot gedeelte van de sfeer aangegeven: de sfeer van de naoorlogse jaren in een zich uit het oorlogspuin oprichtende stad. Het boek bestaat uit 28 kleine hoofdstukjes, elk maar enkele bladzijden lang. Ieder hoofdstukje beschrijft een episode of een voorval uit de jeugd van het meisje. Het boek is in vijf parten opgedeeld, verdeeld over drie perioden. Op deze manier wordt de jeugd van het meisje in verschillende stadia gevolgd. Smabers slaagt erin dit zeer beeldend te doen, zonder ook maar een moment het perspectief van het meisje uit het oog te verliezen. Ze presenteert de wereld zoals het meisje die ziet. In die wereld lopen de feiten, en de nieuwe facetten ervan die het meisje tegenkomt, nog helemaal dooreen met de fantasieën op de werkelijkheid en andersom. Overtuigend is de manier waarop Smabers het proces van het formuleren van het kind's gedachten weergeeft ("Daarvoor niet. Daarvoor waren ze nog-niet-geboren, niet-geboren of niet-begonnen. Begonnen.") Dit alles geeft al een zeer originele en intrigerende kijk op de werkelijkheid en de (katholieke) opvoeding van het meisje. Het spreekt sterk voor het boek dat het daar niet bij gebleven is. Naarmate het verhaal vordert komt er namelijk een fijne verhaaltekening in wat eerst slechts een serie schetsjes leek. Uit verschillende stukjes kwam al eerder het beeld naar voren van de vader van het meisje, een starre, hoge man, hartpatiënt. Hij regeert het huis, zit, inert door zijn kwaal, in zijn stoel en heeft slechts zijn postzegelverzameling als vertier. Een man van de dag, zoals de moeder van het meisje haar voorhield ("Zo leefden wij jaar in jaar uit verdeeld in twee partijen, daar tussen in de dag. De

dag waar hij de man van was".) Dan laat iemand een deur open staan en waaien hem alle zegels om de oren. De schrik als juist de duurste niet teruggevonden wordt kost vader het leven. Stelt U zich de wrange verwarring van het meisje voor als bij het bidden voor vader's ziel het zegeltje alsnog gevonden wordt door haar zusje. Ze houden het stil en vernietigen het kleinood. De vele metaforen die Smabers in dit boek gebruikt bij haar beschrijvingen vloeien steeds overtuigend voort uit het gegeven van het kind dat speelt met wat ze waarneemt. Het grote gevaar van onverteerbare popperigheid heeft ze met vakmanschap omzeild. Ze geeft scherpe analyses van een tijdsbeeld, geserveerd in een saus van warme, kinderlijke, charme. Dit levert onder andere prachtige bladzijden op over ouders die met een Potlood boekjes van Bulletje en Bonestaak censureren voordat hun kinderen ze mogen lezen. Soms maakt een debuut hongerig naar meer. Dit is zo'n debuut.